

Türkiye'nin Demokrasi Tecrübesi Ortadoğu İçin Bir Model Olabilir mi?

İrfan Haşlak* – Nebi Miş**

Giriş

Çağdaş dünyada, gerek yerel ve ulusal düzeyde ve gerekse uluslararası düzeyde, ismi en çok anılan kavram ve yönetim biçimlerinin başında kuşkusuz *demokrasi* gelmektedir. Bu durum gelişmiş ülkeler için olduğu kadar gelişmekte olan ülkeler için de geçerlidir. Dünyanın her yerinde demokrasi, toplum nezdinde meşruiyet elde etmeye uygun en iyi yönetim biçimi olarak ifade edilmektedir.

Bununla beraber, dünyadaki demokrasi uygulamaları oldukça farklılıklar göstermektedir. Özellikle Batılı ülkeler, toplumu oluşturan bütün bireylerin hiçbir biçimde demokratik kurumların dışına çıkmamaları veya Touraine'nin ifade ettiği gibi, herkesin zihninden geçeni söyleyebildiği anlamıyla da, demokrasinin konsolidasyonunu gerçekleştirdikleri halde, demokrasinin sürekli anıldığı diğer ülkelerde demokratik yönetim biçimi Abraham Lincoln'un kavrama yüklediği anlam çerçevesinde dahi gerçekleştirilememiştir. Bu temel farklılığın sebebi ise, demokrasinin ortaya çıkışını gerçekleştiren koşulların ülkeden ülkeye gösterdiği değişkenliktir. Her ülkenin modernleşme serüveni az çok farklılık göstermektedir. Barrington Moore'a göre,¹ Batılı ve Doğulu toplumlar modern dünyaya tek bir yol izleyerek ulaşmadığı gibi sonuçta yaratılan siyasal sistemler de birbirinden farklı olmuştur. Bu siyasal sistemlerden birisi olan demokrasiyi farklı ülkeler farklı yollar izleyerek ortaya çıkarmışlardır.

Müslüman bir gelenekten gelen Türkiye'nin de demokrasi deneyimi kendine has nitelikler taşımaktadır. Türk demokrasisinin işleyişinde öne çıkan temel göstergeler, devletin seküler kimliğine yapılan temel vurgudur.

* Yrd. Doç. Dr. İrfan Haşlak, Sakarya Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Siyaset ve Sosyal Bilimler.

**Arş. Gör. Nebi Miş, Sakarya Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Siyaset ve Sosyal Bilimler.